

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____
(підпис)
“ ____ ” _____ 20 ____ р.

Кваліфікаційна робота
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності _____ 242 «Туризм» _____
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою _____ «Туризм» _____
(назва освітньої програми)

на тему: Шляхи підвищення доходів від основної діяльності туристичних підприємств (на прикладі туроператора «Карильйон»)

Виконавець:

студентка 10 групи, ЦЗФН
Шевченко Наталія Михайлівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

старший викладач
(науковий ступінь, вчене звання)
Павлоцький Володимир Якович _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2020

АНОТАЦІЯ

Шевченко Н.М. «Шляхи підвищення доходів від основної діяльності туристичних підприємств»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра за спеціальністю 242 «туризм»
(шифр та назва спеціальності)
 за освітньою програмою «туризм»
(назва освітньої програми)

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2020.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти операційної діяльності підприємства, визначені поняття доходів від неосновної діяльності. Надано класифікацію доходів туристичних підприємств. Визначена роль доходу в діяльності підприємства. Запропоновані шляхи підвищення прибутковості туристичних підприємств. Подано сутність стратегічного планування доходу туристичного підприємства.

Надано загальну характеристику туристичної фірми ТОВ «Карильйон». Проаналізовано функції менеджменту ТОВ «Карильйон» та вимоги до претендентів на посаду у ТОВ «Карильйон». Розглянуто структуру мотивації персоналу. Зроблено аналіз структури фонду оплати праці у 2018 – 2019рр. Проведено аналіз фінансового-економічних показників ТОВ «Карильйон».

Запропоновано проектування та впровадження нового системного, внутрішнього туру для ТОВ «Карильйон» до Львову та національного природного парку «Синевір». Проведено калькулювання витрат та визначення точки беззбитковості для даного туру. Обґрунтовано економічна доцільність впровадження нового туру.

Ключові слова: туризм, фінансово-економічні показники, господарська діяльність, операційна діяльність підприємства, калькулювання собівартості, постійні витрати, змінні витрати, точка беззбитковості.

ANNOTATION

Shevchenko N. «Ways to increase the income from the main activity of tourism enterprises»

Qualification work for the Bachelor's Degree in the specialty
 _____ 242 «tourism» _____
 (code and name of the specialty)
 by educational program _____ «tourism» _____
 (the name of the educational program)

Odessa National Economics University. – Odessa, 2020.

The paper deals with the theoretical aspects of the operating activity of the enterprise, defines the concepts of income from non-core activities. The classification of income of tourism enterprises is given. The role of income in the activity of the enterprise is determined. Proposed ways to increase the profitability of tourism enterprises. The essence of strategic planning of income of tourist enterprise is presented.

The general description of the travel company of Carillon LLC is given. The functions of management of Carillon LLC and requirements for candidates for a position in Carillon LLC are analyzed. The structure of staff motivation is considered. The structure of the payroll fund in 2018 - 2019 has been analyzed. The analysis of financial and economic indicators of Carillon LLC was carried out. It is proposed to design and implement a new systematic, internal tour for Carillon LLC to Lviv and Synevir National Nature Park. Costing and break-even point determination for this tour have been carried out. The economic feasibility of introducing a new tour is substantiated.

Keywords: tourism, financial and economic indicators, economic activity, operating activities of the enterprise, costing, fixed costs, variable costs, break-even point.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО ДОХОДИ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
1.1. Поняття і види доходів від господарської діяльності.....	7
1.2. Класифікація доходів туристичних підприємств.....	11
1.3. Шляхи підвищення прибутковості туристичних підприємств.....	19
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «КАРИЛЬЙОН»	
2.1. Загальна економіко-організаційна характеристика ТОВ «Карильйон».....	30
2.2. Аналіз фінансово-економічних показників ТОВ «Карильйон».....	39
2.3. Аналіз основної операційної діяльності ТОВ «Карильйон».....	43
РОЗДІЛ 3. МОЖЛИВОСТІ ПІДВИЩЕННЯ ДОХОДІВ ВІД ОСНОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «КАРИЛЬЙОН» ЗА РАХУНОК ПРОЕКТУВАННЯ НОВИХ ТУРІВ	
3.1. Формування пропозицій щодо проектування нового туру для ТОВ «Карильйон».....	48
3.2. Калькулювання собівартості та визначення беззбиткового обсягу реалізації внутрішніх турів до Львова та національного природного парку «Синевір».....	51
ВИСНОВКИ.....	58
Список використаних джерел.....	60

ВСТУП

На сьогодні в Україні спостерігаються тенденції функціонування великої кількості підприємств туристичної сфери, що спричиняє надзвичайно високу конкуренцію на ринку туристичних послуг. Для того аби компанія ефективно функціонувала на туристичному ринку та отримувала високі показники рентабельності, необхідно приділити особливу увагу проблемам ефективності господарської діяльності, завдяки чому можна виявити усі подальші можливості розвитку компанії, і як результат – винайти шляхи підвищення її ефективності.

Актуальність проблематики, якій присвячена кваліфікаційна робота, обумовлена тим, що в сучасних умовах конкурентного середовища, задля ефективного функціонування на туристичному ринку, необхідною умовою є пошук нових шляхів для збільшення прибутку, оптимізації витрат, та впровадження нових для компанії турів.

Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування можливостей підвищення ефективності діяльності туристичного оператора ТОВ «Карильйон», шляхом проектування нового внутрішнього туру та розширення асортименту туристичних послуг.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є аналіз фінансово-економічних показників господарської діяльності туристичного підприємства.

Предметом кваліфікаційної роботи є підвищення ефективності господарської діяльності ТОВ «Карильйон» шляхом проектування нового внутрішнього туру та розширення асортименту.

Для досягнення поставленої мети в процесі написання кваліфікаційної роботи необхідно вирішити наступні **завдання**:

- розглянути теоретико-методологічні засади організації доходів від операційної діяльності;
- дати оцінку економічній діяльності ТОВ «Карильйон»;
- проаналізувати структуру доходів від операційної діяльності туроператора ТОВ «Карильйон»;

- проаналізувати фінансові результати діяльності туристичного підприємства «Карильйон» за 2018 - 2019 рр.;
- запропонувати можливі напрями підвищення ефективності господарської діяльності туристичного оператора за рахунок впровадження нового внутрішнього туру ТОВ «Карильйон»;
- аргументувати ефективність розробки внутрішнього туру.

У процесі вивчення даної теми і підготовки кваліфікаційної роботи були використані нормативно-правові акти України, фінансова і статистична звітність ТОВ «Карильйон», окремі Інтернет-ресурси, статті з фахових періодичних видань, а також науково-практичні видання та навчальні посібники вітчизняних та зарубіжних авторів: А. Ю. Александрової, І. С. Барчукова, В. С. Боголюбова, С. М. Боняра, С. П. Гаврилюк, В. Г. Герасименко, І. В. Давиденко, С. Г. Нездоймінова та інших.

Методами дослідження є сукупність науково-теоретичних положень та спеціальних економічних методів. Для здійснення даного дослідження були використані методи теоретичного узагальнення, системного та статистичного аналізу. Для обробки статистичного аналізу використовувався табличний редактор Excel та програми побудови діаграм.

Практичне значення результатів, що були одержані в ході проведення кваліфікаційної роботи, полягає у можливості впровадження нового туру внутрішнього спрямування туристичного оператора «Карильйон» для підвищення ефективності господарської діяльності.

Тема кваліфікаційної роботи відповідає напрямам наукових досліджень кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу Одеського національного економічного університету.

За попередніми результатами кваліфікаційної роботи підготовлені тези доповіді на наукову студентську конференцію ОНЕУ [43]

ВИСНОВКИ

В результаті проведеного в роботі аналізу ми з'ясували, що впровадження нового внутрішнього туру є додатковим чинником збільшення дохідності та прибутковості, і як наслідок – зростання ефективності господарської діяльності підприємства. Основні висновки нашого дослідження можна звести до викладеного нижче:

1. Туристичний оператор «Карильйон» функціонує на ринку туристичних послуг, спеціалізуючись на турах масового сегменту, переважно до країн Середземномор'я. Фінансова звітність підприємства за 2018 та 2019 рік показує від'ємні фінансові результати, що стали наслідком високої конкуренції та невдалої продуктової політики. У 2018 році туристичне підприємство отримало збиток у розмірі 30,8 тис. грн., а у 2019 році – 40,6 тис. грн. Підприємство має можливості збільшити прибутковість за рахунок розширення асортименту туристичних послуг та впровадження нових турів.

2. Компанія спеціалізується переважно на виїзному туризмі до популярних DESTINACIЙ. По результатах 2019 року туроператор «Карильйон» обслуговував 1750 туристів з яких 57% обрали виїзні тури. На цьому ринку, має місце висока конкуренція і як результат – зниження чистого прибутку. Для того аби підвищити показники рентабельності, а разом з цим і привабливість пропозиції для нових клієнтів, було вирішено спроектувати новий тур до DESTINACIЇ, на даний час відсутньої в продуктовій лінійці ТОВ «Карильйон»

3. Нами був розроблений тур пізнавального спрямування за маршрутом «Одеса-Львів-Пилипець-Келечин-Сойми-Львів-Одеса». Для розробленого туристичного продукту нами була розрахована точка беззбитковості, яка склала 43 тури.

4. Спроектований тур, за умови його включення до асортименту туроператора «Карильйон», підвищить його конкурентоспроможність на ринку внутрішнього туризму. При цьому можливий обсяг додаткового прибутку від реалізації пропонованих послуг складе 38570 грн., а рентабельність діяльності із

впровадження туру складе 3,43%, що значно перевищує середній показник підприємства станом на 2018 рік.

5. Отримані дані, підтверджують доцільність впровадження нового пізнавального внутрішнього туру до Львову та Синевіру до асортименту туристичних продуктів туристичного оператора «Карильйон».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Александрова А. Ю. Международный туризм: учебник. / А.Ю. Александрова - Аспект Пресс, 2010. - 470 с.
2. Барчуков И.С. Методы научных исследований в туризме: учебн. пособие для вузов / И.С.Барчуков - М.: Издательский центр «Академия», 2008. - 224 с.
3. Боголюбов В.С. Экономика туризма: учебн. пособие для студ. высш. учеб. заведений / В.С. Боголюбов, В.П. Орловская. - М.: «Академия», 2005. - 192 с.
4. Боняр С. М. Судходство река-море: проблеми розвитку судовладельческих компаний / С.М. Боняр - Одесса ИПРЕЕИ НАНУ, 2010 – 288 с.
5. Вавилова Е. В. Основы международного туризма: учебн. пособие / Е.В. Вавилова. - М.: Гардарики, 2005. - 160 с.
6. Голубкова И. А. Экономический механизм развития круизного судходства Украины / И.А. Голубкова - Одесса: ИПРЭЭИ НАН Украины, 2011. - 424 с.
7. Вавилова Е. В. Основы международного туризма: учебн. пособие / Е.В. Вавилова. - М.: Гардарики, 2005. - 160 с.
8. Гонтаржевська Л. І. Ринок туристичних послуг в Україні: навч. посібник / Л.І. Гонтаржевська. - Донецьк : Східний видавничий дім, 2008. - 180 с.
9. ГОСТ 28681.0-90 «Стандартизация в сфере туристско-экскурсионного обслуживания. Основные положения».
10. ГОСТ 28681.1-95 «Туристско-экскурсионное обслуживание. Проектирование туристских услуг».
11. ГОСТ 28681.2-95 «Туристско-экскурсионное обслуживание. Туристские услуги. Общие требования».
12. ГОСТ 12.1.005-88 «Загальні санітарно-гігієнічні вимоги до повітря робочої зони»
13. ГОСТ 12.1.004-91 (1999) «ССБТ. Пожежна безпека. Загальні вимоги»
14. ГОСТ 12.1.003 - 83. «Шум. Загальні вимоги безпеки»
15. Грещак М. Г., Управління витратами: навч.-метод. посібник для сам ост. вивч.

- дисц. / М.Г. Грещак, О.С. Коцюба - К.: КНЕУ, 2009. - 131 с.
16. Горбильова З.М. Економіка туризму: учеб.-практич. пособие. / З.М. Горбильова
Мінськ: БГУ, 2007. - 167с.
  17. Давиденко І.В. Сучасні напрями стратегічного управління туристичним підприємством.: Науково-практичний журнал. / І.В. Давиденко - Львівська економічна фундація, 2017.- №2 (15) - С. 23-27.
  18. Дурович А. П., Маркетинг в туризме: учеб. пособие / А.П. Дурович, А.С. Копанев - Минск: Новое знамя, 2004. - 400 с.
  19. Закон України «Про туризм» від 15.09.1995 № 324/95-ВР [Електронний ресурс] / Відомості Верховної Ради України. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80>.
  20. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» від 07.06.1996 №36 [Електронний ресурс] / Відомості Верховної Ради України. - Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80>.
  21. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про туризм» від 28.06.2015 №23 [Електронний ресурс] / Відомості Верховної Ради України. - Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1282-15>.
  22. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні: навч. посіб. / В.Ф. Кифяк - Чернівці: Книги-XXI, 2003. - 298 с.
  23. Козырева Т. В. Учет издержек в туризме: учеб. пособие для вузов. / Т.В. Козырева - К.: 2011. - 224 с.
  24. Косолапов А.Б. География внутреннего водного туризма: учеб. пособие. / А.Б. Косолапов - М.: КНОРУС, 2009. - 272 с.
  25. Котлубай О. М., Основи економіки й організації сервісної діяльності в торговельному мореплаванні / Котлубай О. М. – Одеса: ІПРЕЕД НАН України, 2008. – 200 с.
  26. Лифиц И. М. Теория и практика оценки конкурентоспособности товаров и услуг: учеб. пособие. / И.М. Лифиц - М.: Юрайт-М, 2001. - 224 с.
  27. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти): учеб. пособие / О.О. Любіцева - К.: «Альтпрес», 2006. - 436 с.

28. Мальська М., Худо В. Менеджмент туризму. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2007. – 139 с.
29. Міжнародна конвенція з охорони людського життя на морі 1974 р. (СОЛАС-74; SOLAS) від 01.11.1974 р.
30. Михайличенко Г. І. Практика організації туристичних подорожей: навч. посібник / Г. І. Михайличенко. – К. : КНТЕУ, 2003. – 156 с.
31. Никифорова В. Г. Управління персоналом: навчально-методичний посібник. / В. Г. Никифорова - Пальміра, 2007. - 240 с.
32. Новиков В.С. Характерные черты туризма XXI века - устойчивое и инновационное развитие / В.С. Новиков - М.: МГУ, 2006. - 421 с.
33. Нормативно-правові акти України з питань туризму: Збірник законодавчих та нормативних актів / Упоряд. М.І. Камлик. - К.: Атіка, 2004. - 464 с.
34. Папирян Г.А. Международные экономические отношения. Маркетинг в туризме / Г.А. Папирян - М.: Финансы и статистика, 2006. - 160 с.
35. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Правил перетину державного кордону громадянами країни» № 724 від 25.08.2010 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/527-2018-%D0%BF>
36. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Правил оформлення та видачі паспортів громадянина України для виїзду за кордон та проїзних документів дитини, їх тимчасового утримання та вилучення» № 380 від 34.03.2004 р. . [Електронний ресурс] / Верховна Рада України - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/292-97-%D0%BF>
37. Постанова Верховної Ради України про приєднання до Міжнародної конвенції про пошук і порятунок на морі № 2786-XII від 17. 11. 1992 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/292-97-%D0%BF>
38. Семенов В. Ф. Управління регіональним розвитком туризму: навч. посіб. / В. Ф. Семенов, В. Г - Одеса - Сімферополь : ВД «Адмірал», 2012. - 340 с.
39. Ткаченко Т. Г. Сталый розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу: /

Т.Г. Ткаченко - вид., випр. та доповн. - К.: Київ. нац.торг.-екон. ун-т, 2009. - 463 с. Туристичні послуги в Україні: зб. нормат. актів. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 320 с.

40. Шевченко Н. М. Формування доходів від операційної діяльності туристичних підприємств / Н. М. Шевченко // Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та вчених, 15 квітня 2020 р.: у 3-х томах. – Т. 2. – Одеса: Одеський національний економічний університет, 2020. – С. 83-86
41. Шульгіна Л. М. Маркетинг підприємств туристичного бізнесу: монографія / Л.М. Шульгіна - К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. - 579с.
42. Юданов А.Ю. Конкуренція. Теорія и практика: учеб. практич. пособие. / А.Ю. Юданов - М.: Акамес, 2003. - 130с.